

ПЛЕНУМ ВИЩОГО ГОСПОДАРСЬКОГО СУДУ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

16.12.2015

м. Київ

№ 2

Про внесення змін і доповнень до деяких постанов пленуму Вищого господарського суду України

Відповідно до пункту 6 частини другої статті 36 Закону України "Про судоустрій і статус судів" пленум Вищого господарського суду України **постановляє:**

У зв'язку з виникненням у судовій практиці питань, пов'язаних із застосуванням норм матеріального і процесуального права, та з метою забезпечення однакового і правильного застосування Господарського процесуального кодексу України внести такі зміни і доповнення до деяких постанов пленуму Вищого господарського суду України:

1. У постанові пленуму Вищого господарського суду України від 17.10.2012 № 9 "Про деякі питання практики виконання рішень, ухвал, постанов господарських судів України":

абзац третій пункту 1 викласти у такій редакції:

"Якщо кілька відповідачів, до яких було пред'явлено вимогу, солідарно відповідають за зобов'язанням, господарським судом на кожного з боржників видається окремий наказ, який має містити застереження про те, що стягнення є солідарним (частина друга статті 18 Закону України "Про виконавче провадження")".

2. У постанові пленуму Вищого господарського суду України від 17.12.2013 №14 "Про деякі питання практики застосування законодавства про відповідальність за порушення грошових зобов'язань":

абзац четвертий підпункту 7.1 пункту 7 викласти у такій редакції:

"Однак водночас слід мати на увазі, що у разі коли судовим рішенням з боржника стягнуто суму неустойки (штрафу, пені), то правова природа відповідної заборгованості саме як неустойки у зв'язку з прийняттям такого рішення залишається незмінною, і тому на неї в силу припису частини другої статті 550 ЦК України проценти не нараховуються. При цьому обов'язок сплатити суму неустойки (штрафу, пені) за невиконання зобов'язання не є зобов'язанням в розумінні положень частини першої статті 509 ЦК, а отже відсутні підстави і для застосування до цих правовідносин статті 625 ЦК України."

3. У постанові пленуму Вищого господарського суду України від 21.02.2013 № 7 "Про деякі питання практики застосування розділу VI Господарського процесуального кодексу України":

3.1. підпункт 2.2.1 підпункту 2.2 пункту 2 доповнити останнім абзацом такого змісту: "Позовні заяви про зобов'язання перерахувати грошові кошти відповідно до договору банківського рахунку належать до заяв майнового характеру і оплачуються судовим збором відповідно до підпункту 1 пункту 2 частини другої статті 4 Закону";

3.2. у підпункті 2.2.3 підпункту 2.2 пункту 2 слова "з урахуванням положень підпункту 6 пункту 1 частини другої статті 4 Закону" замінити словами "з урахуванням положень підпункту 5 пункту 1 частини другої статті 4 Закону";

3.3. підпункт 2.4 пункту 2 доповнити підпунктом 2.4.1. такого змісту:

"2.4.1. Законом передбачено, що суд перед відкриттям (порушенням) провадження у справі, прийняттям до розгляду заяв (скарг) перевіряє зарахування судового збору до спеціального фонду Державного бюджету України (частина друга статті 9). При цьому господарський суд може з'ясувати відповідну обставину, використовуючи способи, передбачені ГПК, зокрема у разі необхідності отримувати таку інформацію від територіальних органів казначейства, яким судовий збір перераховано від позивача або особи, що подала апеляційну (касаційну) скаргу чи заяву про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами.";

3.4. підпункт 2.5 пункту 2 виключити;

3.5. абзац перший підпункту 2.6 пункту 2 викласти в такій редакції:

"2.6. Абзацом другим частини першої статті 6 Закону передбачено порядок сплати нерезидентами судового збору за подання позовів, ціна яких визначається в іноземній валюті. Водночас абзацом третім частини першої статті 6 Закону передбачено порядок сплати судового збору за подання позовів, ціна яких визначається в іноземній валюті. За змістом пункту 4 частини першої статті 55 ГПК у позовах про стягнення іноземної валюти ціна позову визначається як в іноземній валюті, так і в національній валюті України відповідно до офіційного курсу, встановленого Національним банком України на день подання позову. Виходячи саме з такої ціни позову й визначається сума судового збору, що підлягає сплаті: для нерезидентів (за їх бажанням) - в іноземній валюті, для інших платників – у гривнях. Однак якщо день подання позову не співпадає з днем сплати судового збору (збір сплачується раніше), то останній визначається з урахуванням офіційного курсу гривні до іноземної валюти, встановленого Національним банком України саме на день сплати, а не на день подання позову (абзац третій частини першої статті 6 Закону).";

3.6. у підпункті 2.8 пункту 2 абзац другий після слів та цифр "(пункт 1 частини першої статті 7 Закону)" доповнити словами і знаком "за клопотанням особи, яка його сплатила.";

3.7. у підпункті 2.9 пункту 2:

- перше речення абзацу першого викласти в такій редакції:

"У разі об'єднання позовних вимог майнового характеру відповідно до статті 58 ГПК, а також у випадках подання позовної заяви кількома позивачами до одного або кількох відповідачів судовий збір обчислюється із загальної суми позову і сплачується кожним позивачем пропорційно долі заявлених кожним з них вимог окремим платіжним документом (абзац перший частини шостої статті 6 Закону)";

- абзац другий викласти в такій редакції:

"Якщо до господарського суду звертаються кілька позивачів з вимогою немайнового характеру до одного або кількох відповідачів, судовий збір сплачується кожним позивачем окремим платіжним документом у розмірі, передбаченому підпунктом 2 пункту 2 частини другої статті 4 Закону.";

3.8. у підпункті 2.10 пункту 2 слово та цифру "пунктом 3" замінити словами "частиною третьою";

3.9. абзац перший підпункту 2.11 пункту 2 після слів "з кожної з таких вимог" доповнити знаками, словами та цифрою "(абзац другий частини третьої статті 6 Закону).";

3.10. підпункт 2.15 пункту 2 викласти в такій редакції:

"2.15. Законом передбачено сплату судового збору з апеляційної та касаційної скарг на рішення суду, виходячи з розміру ставки, що підлягала сплаті при поданні позовної заяви незалежно від того, чи оскаржується все рішення (постанова) суду в цілому чи його частина";

3.11. перше речення підпункту 2.16 пункту 2 викласти в такій редакції:

"Підпунктом 7 пункту 2 частини другої статті 4 Закону визначено розмір ставки судового збору з апеляційної і касаційної скарг на ухвалу господарського суду, а саме один розмір мінімальної заробітної плати.";

3.12. абзац четвертий підпункту 2.17 пункту 2 після слів "місцевим господарським судом" доповнити словами, знаками та цифрою: "(на підставі статті 8 Закону)";

3.13. у підпункті 2.19¹ пункту 2:

- слова та цифри "підпунктах 1 - 5 пункту 4" замінити словами та цифрами "підпунктах 1 - 6 пункту 4";

- абзац перший доповнити після слів "яка її подала" словами "за її клопотанням";

3.14. абзац третій підпункту 2.23 пункту 2 викласти в такій редакції:

"у разі неподання доказів оплати - стягнути належну суму судового збору за результатами вирішення спору з урахуванням приписів частин першої - четвертої статті 49 ГПК.";

3.15. з пункту 3.3 виключити слова, знаки та цифри "або залишити позов чи скаргу без розгляду на підставі пункту 5 частини першої статті 81 ГПК,";

3.16. підпункт 3.7 пункту 3 викласти у такій редакції:

"У зв'язку з тим, що Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо сплати судового збору", яким статтю 5 Закону України "Про судовий збір" ("Пільги щодо сплати судового збору") викладено у новій редакції, набув чинності з 01.09.2015, судам слід врахувати таке.

Згаданим Законом позбавлено пільг щодо сплати судового збору, зокрема, державні органи та органи місцевого самоврядування, відтак у випадку подання ними позовних заяв, апеляційних чи касаційних скарг, заяв про перегляд судового рішення у зв'язку з нововиявленими обставинами 01.09.2015 та в подальшому, такі органи зобов'язані сплачувати відповідний судовий збір.

У випадку подання позовних заяв, апеляційних чи касаційних скарг, заяв про перегляд судового рішення у зв'язку з нововиявленими обставинами з 01.09.2015 розмір судового збору визначається відповідно до Закону у редакції Закону України від 22.05.2015 № 484-VIII. Відповідне положення застосовується також до скарг і заяв, що подаються у справах, рішення суду першої інстанції у яких прийнято до 01.09.2015.

Розмір судового збору у випадку подання апеляційних чи касаційних скарг, заяв про перегляд судового рішення у зв'язку з нововиявленими обставинами, судовий збір за подання позову в яких було сплачено до 01.09.2015, розраховується виходячи з суми судового збору, сплаченого при поданні позову. Цей розмір не підлягає перерахунку відповідно до нових ставок, визначених Законом. При цьому якщо платник судового збору був звільнений від обов'язку сплачувати судовий збір (до 01.09.2015), то у випадку подання зазначених скарг та заяв після зазначеної дати розмір судового збору визначається залежно від ставки судового збору, яку мав би сплатити платник до 01.09.2015 за відсутності у нього пільги щодо сплати такого збору.";

3.17. виключити підпункт 3.10 пункту 3;

3.18. виключити підпункт 4.6 пункту 4 ;

3.19. підпункт 5.1 пункту 5 викласти в такій редакції:

"5.1. Статтею 7 Закону передбачено підстави повернення судового збору, перелік яких є вичерпним. У їх числі зазначено закриття (припинення) провадження (стаття 80 ГПК), у тому числі в апеляційній та касаційній інстанціях. Враховуючи спосіб формулювання даного положення, поняття закриття та припинення слід вважати тотожними.

При цьому слід враховувати, що у разі припинення провадження у справі у апеляційній або касаційній інстанції з підстав, передбачених пунктами 1 та 1¹ статті 80 ГПК, повертається сума судового збору, сплачена в усіх інстанціях.

У разі припинення провадження у справі у зв'язку з відмовою позивача від позову, коли таку відмову прийнято господарським судом (пункт 4 частини першої статті 80 ГПК), сплачені суми судового збору не повертаються.";

3.20. у підпункті 5.2 пункту 5:

- абзац перший викласти в такій редакції:

"Питання про повернення сплаченої суми судового збору вирішується господарським судом за результатами розгляду відповідних матеріалів за наявності клопотання сторони чи іншого учасника судового процесу про повернення суми судового збору. Про таке повернення зазначається.";

- абзац третій викласти в такій редакції:

"- в ухвалі про припинення провадження у справі з підстав, наведених у статті 80 ГПК (крім випадків якщо провадження у справі припинено у зв'язку з відмовою позивача від позову і така відмова визнана судом), або";

3.21. підпункт 5.3 пункту 5 викласти в такій редакції:

"У разі наявності підстав для повернення судового збору, відмінних від тих, які передбачені статтею 7 Закону, це питання вирішується у позасудовому порядку, визначеному наказом Міністерства фінансів України від 03.09.2013 № 787 "Про затвердження Порядку повернення коштів, помилково або надміру зарахованих до державного та місцевих бюджетів".

Суди першої та апеляційної інстанцій можуть надавати відповідні довідки органам Державної судової адміністрації України про те, що документ, за який сплачено судовий збір, до суду не надходив.

Вищий господарський суд України як орган, який контролює надходження до бюджету судового збору за подання документів, які за законом можуть бути предметом його розгляду, може надавати відповідні подання платникам судового збору для звернення до органів Державної казначейської служби України про повернення судового збору за формою, передбаченою нормативно-правовими актами з питань повернення помилково або надмірно зарахованих до бюджету коштів.";

3.22. підпункт 6.5 пункту 6 доповнити останнім абзацом такого змісту:

"Зважаючи на те, що ГПК не передбачено застосування господарським судом закону за аналогією (у здійсненні господарського судочинства), при визначенні згаданих сум не підлягають застосуванню за аналогією приписи Закону України "Про граничний розмір компенсації витрат на правову допомогу у цивільних та адміністративних справах" та постанови Кабінету Міністрів України від 27.04.2006 N 590 "Про граничні розміри компенсації витрат, пов'язаних з розглядом цивільних та адміністративних справ, і порядок їх компенсації за рахунок держави".

4. У постанові пленуму Вищого господарського суду України від 26.12.2011 № 18 "Про деякі питання практики застосування Господарського процесуального кодексу України судами першої інстанції":

4.1. абзац третій підпункту 3.4 пункту 3 після слів "ціна позову визначається в" доповнити словами: "іноземній або";

4.2. абзац четвертий підпункту 3.4 пункту 3 після слів "що сплачується з позовної заяви" доповнити словами: ": для нерезидентів – в іноземній валюті (за їх бажанням), для інших платників – у гривнях", а після слів "абзац другий" знаком та словом: "– третій";

4.3. підпункт 4.12 пункту 4 викласти в такій редакції:

"У вирішенні питань розподілу судових витрат необхідно мати на увазі, що за змістом пункту 4 частини першої статті 7 Закону України "Про судовий збір" залишення позову без розгляду тягне за собою повернення сплачених сум судового збору за клопотанням особи, яка їх сплатила (за винятком випадку, коли позов залишено без розгляду в зв'язку з повторною неявкою представника позивача на виклик у засідання господарського суду або залишенням позивачем судового засідання без поважних причин та неподання заяви про розгляд

справи за його відсутності, або неподання позивачем витребуваних судом матеріалів, або за його заявою (клопотанням), якщо такі дії перешкоджали вирішенню спору)."

5. У постанові пленуму Вищого господарського суду України від 17.10.2012 № 11 "Про деякі питання практики застосування законодавства про державний матеріальний резерв" виключити пункт 17.

6. У постанові пленуму Вищого господарського суду України від 17.10.2012 № 12 "Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності" виключити пункт 49².

7. У постанові пленуму Вищого господарського суду України від 24.10.2011 № 10 "Про деякі питання підвідомчості і підсудності справ господарським судам" абзац перший підпункту 20.7 пункту 20 доповнити новим реченням другим такого змісту:

"Також за правилами статті 16 ГПК визначається підсудність справ у спорах про звернення стягнення на нерухоме майно, що є предметом іпотеки, шляхом визнання права власності на це майно."

8. У постанові пленуму Вищого господарського суду України від 24.11.2014 №1 "Про деякі питання практики вирішення спорів, що виникають з кредитних договорів" доповнити підпункт 1.2 пункту 1 після абзацу першого абзацом другим такого змісту:

"У вирішенні ж питання щодо підсудності справ у спорах про звернення стягнення на нерухоме майно, що є предметом іпотеки, шляхом визнання права власності на це майно, господарським судам слід враховувати викладене у абзаці першому підпункту 20.7 пункту 20 постанови пленуму Вищого господарського суду України від 24.10.2011 № 10 "Про деякі питання підвідомчості і підсудності справ господарським судам".

9. У постанові пленуму Вищого господарського суду України від 17.05.2011 № 7 "Про деякі питання практики застосування розділу XII Господарського процесуального кодексу України" друге речення абзацу другого пункту 7 викласти у такій редакції та доповнити абзац другий новим третім реченням:

"У разі неподання доказів надсилання копії апеляційної скарги іншій стороні (сторонам) скарга залишається без розгляду на підставі пункту 5 частини першої статті 81 ГПК. У випадку несплати судового збору у встановленому законом розмірі суд стягує недоплачену суму збору за результатами апеляційного провадження."

Голова Вищого
господарського суду України

(підпис)

Б. Львов

Секретар пленуму Вищого
господарського суду України

(підпис)

Л. Рогач